

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О УЏБЕНИЦИМА

Члан 1.

У Закону о уџбеницима („Службени гласник РС”, број 27/18), у члану 1. став 1. речи: „и додатних наставних средстава”, замењују се речима: „и обавезног и додатног наставног средства”.

Члан 2.

Назив изнад члана 3. и члан 3. мењају се и гласе:

„Обавезно и друго наставно средство

Члан 3.

„Национална читанка је обавезно наставно средство за све ученике основног и средњег образовања и васпитања који наставу похађају на српском језику.

Национална читанка користи се у циљу развијања личног и националног идентитета, развијања свести и осећања припадности Републици Србији, поштовања и неговања српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина на простору Републике Србије, развијања интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине.

Национална читанка обухвата садржаје програма предмета српски језик, односно српски језик и књижевност, свет око нас, природа и друштво, историја, географија, ликовна култура и музичка култура, у складу са планом и програмом наставе и учења за одређени разред, односно циклус основног и средњег образовања и васпитања.

У складу са ставом 2. овог члана читанка обухвата садржаје предмета:

- 1) првог и другог разреда основног образовања и васпитања;
- 2) трећег и четвртог разреда основног образовања и васпитања;
- 3) свих разреда другог циклуса основног образовања и васпитања;
- 4) свих разреда средњег образовања и васпитања.

Друго наставно средство је наставно средство које доприноси остваривању циљева датог предмета, прати уџбеник и може да се користи за савладавање, проверу и проширивање знања стечених коришћењем уџбеника и за самостални рад ученика и које је усклађено са програмом предмета и, зависно од предмета и разреда, може бити:

- 1) радна свеска;
- 2) збирка задатака;
- 3) географски атлас, историјски атлас, зидна карта и сл.;
- 4) збирка текстова, репродукција докумената, уметничких дела, фотографија, илустрација, цртежа и сл.;
- 5) нотни запис;
- 6) дигитални запис;

- 7) практикум за вежбе;
- 8) аудио запис;
- 9) аудио-визуелни запис;
- 10) материјал за конструкторско обликовање;
- 11) граматика и речник за страни језик. ”

Члан 3.

У члану 10. после става 4. додају се ст. 5-10. који гласе:

„Средства за финансирање припреме и набавке националне читанке за све ученике основних и средњих школа који остварују образовно-васпитни рад на српском језику обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Начин и рокове доделе и враћања уџбеника и националне читанке који се финансирају средствима из буџета утврђује Влада.

Средства за финансирање набавке и доделе, односно суфинансирање набавке и доделе уџбеника и приручника из става 1. овог члана, могу се обезбедити и у буџету јединице локалне самоуправе.

Надлежни орган јединице локалне самоуправе ближе одређује услове, критеријуме, начин и поступак финансирања, односно суфинансирања из буџета јединице локалне самоуправе.

Јединица локалне самоуправе средства из става 6. овог члана може реализовати преко организационог облика чији је оснивач.

Јединица локалне самоуправе о својој одлуци да финансира, односно суфинансира набавку и доделу уџбеника и приручника из става 1. овог члана, обавештава министарство најкасније до 1. фебруара текуће календарске године за наредну школску годину.”

Члан 4.

У члану 11. став 2. тачка 1) мења се и гласи:

„1) уџбеник на језику и писму националне мањине, преведен са српског језика или изворно писан на језику и писму националне мањине;”.

Тачка 5) мења се и гласи:

„5) уџбеник за предмете у гимназијама и средњим стручним школама које похађа мање од 2% ученика и полазника од укупног броја ученика и полазника у генерацији која похађа исти програм;”

Став 4. мења се и гласи:

„Издавач уџбеника дужан је да учествује у обезбеђивању средстава за издавање нискотиражних уџбеника у износу 2% остварених нето прихода од продатих уџбеника у претходној календарској години и да наведена средства обрачуна и уплати у буџет Републике Србије, најкасније до 30. априла текуће године.”

Став 5. мења се и гласи:

„Издавач уџбеника који издаје све нискотиражне уџбенике које су школе изабрале за коришћење према члану 34. ст. 3, 4, 5. и 11. овог закона и који су том издавачу одобрени у складу са овим законом, није у обавези да учествује у обезбеђивању средстава из става 4. овог члана.”

После става 5. додаје се нови став 6. који гласи:

„Издавач уџбеника који издаје део нискотиражних уџбеника које су школе изабрале за коришћење према члану 34. ст. 3, 4, 5. и 11. овог закона и који су том издавачу одобрени у складу са овим законом, има право на умањење средстава из става 4. овог члана које се утврђује применом начела сразмерности.”

Досадашњи став 6. који постаје став 7. мења се и гласи:

„Влада, у складу са расположивим средствима буџета Републике Србије, доноси одлуку о суфинансирању припреме и/или набавке нискотиражних уџбеника које издаје центар за нискотиражне уџбенике.”

Досадашњи став 7. који постаје став 8. мења се и гласи:

„Одлука из става 7. овог члана доноси се до 1. септембра текуће године за наредну школску годину.”

Досадашњи ст. 8 и 9. постају ст. 9 и 10.

Члан 5.

У члану 14. став 1. после речи: „предузеће”, додају се речи: „регистровано за делатност издавања уџбеника чији је оснивач Република Србија”.

После става 1. додаје се нови став 2. који гласи:

„Националну читанку из члана 3. овог закона, издаје јавни издавач.”.

Досадашњи ст. 2–4. постају ст. 3–5.

Члан 6.

После члана 14. додаје се нови члан 14а који гласи:

„Члан 14а

Јавни издавач образује ауторски тим за припрему националне читанке и то појединачно за сваки ниво израде националне читанке.

Јавни издавач расписује јавни позив за избор чланова ауторског тима за припрему националне читанке.

Ауторски тим чине лица са интегритетом и ауторитетом у области за коју су изабрани.

Јавни издавач расписује и јавни позив за избор чланова рецензентске комисије на исти начин као и за избор чланова ауторског тима за припрему националне читанке.”

Члан 7.

У члану 16. после става 1. додаје се нови став 2. који гласи:

„Планом уџбеника, за све разреде, предвиђена је и национална читанка.”

Досадашњи ст. 2–11. постају ст. 3–12.

У досадашњем ставу 9. који постаје став 10. речи: „ст. 4, 6. и 7.”, замењују се речима: „ст. 5, 7. и 8.”

Члан 8.

У члану 22. став 4. тачка 4) мења се и гласи:

„4) сагласност издавача да ће омогућити школи и наставницима да без накнаде користе садржаје уџбеника који је изабрала њихова школа, ради прилагођавања уџбеника образовним потреба ученика;”.

Став. 6. мења се и гласи:

„Рецензентска комисија из става 5. овог члана има најмање три члана из реда стручњака за одговарајућу област за коју се доставља рукопис уџбеника, при чему један члан обавезно мора да буде наставник високошколске установе или научни саветник одговарајућег института, а један члан из реда наставника који непосредно учествују у извођењу наставе.”.

После става 6. додаје се нови став. 7. који гласи:

„Рецензентска комисија за националну читанку има најмање пет чланова, при чему два члана обавезно морају да буду наставници високошколске установе или научни саветници одговарајућег института, а три члана обавезно морају да буду из реда наставника који непосредно учествују у извођењу наставе.”.

Досадашњи ст. 7–17. постају ст. 8–18.

У досадашњем ставу 13. који постаје став 14. речи: „ст. 11. и 12.”, замењују се речима: „ст. 12. и 13.”

У досадашњем ставу 17. који постаје став 18. број: „16.”, замењује се бројем: „17.”

Члан 9.

Члан 23. мења се и гласи:

„Члан 23.

Стручну оцену квалитета рукописа уџбеника (у даљем тексту: стручна оцена) даје комисија коју из реда запослених образује Завод, односно Покрајински завод, без права на накнаду.

Стручну оцену квалитета националне читанке даје комисија коју из реда запослених образује Завод, без права на накнаду.

Уколико у Заводу, односно Покрајинском заводу нису запослена лица са одговарајућим образовањем, ангажоваће се друга стручна лица за одговарајућу област за коју је достављен рукопис уџбеника, односно рукопис националне читанке.

Завод, односно Покрајински завод доставља Министарству, односно Покрајинском секретаријату стручну оцену у року од 90 дана од дана пријема рукописа од стране Министарства.

Завод, односно Покрајински завод ће пре доношења стручне оцене, уколико рукопис садржи недостатке, једном вратити издавачу рукопис уџбеника на дораду, односно рукопис националне читанке, уз образложење свих уочених недостатака, ради њиховог отклањања.

Издавач има могућност да отклони уочене недостатке и тако исправљен рукопис, у три примерка у електронској и штампаној форми, врати Заводу, односно Покрајинском заводу у року од осам дана од дана пријема рукописа на дораду. Рок за исправку недостатака не урачунава се у рок из става 4. овог члана.

Уколико издавач не достави коригован текст рукописа уџбеника у року из става 6. овог члана, сматра се да је одустао од захтева за одобравање рукописа уџбеника, о чему Завод, односно Покрајински завод обавештава Министарство, односно Покрајински секретаријат.

Завод, односно Покрајински завод на основу образложене стручне оцене, даје предлог да се прихвати или одбије захтев за одобравање рукописа.

Током поступка давања стручне оцене уџбеника у електронском облику није дозвољено вршити измене. Уколико комисија Завода утврди да се у уџбенику у електронском облику врше измене у периоду од подношења захтева за одобравање уџбеника до враћања уџбеника на дораду или доношења стручне оцене (уколико се уџбеник не враћа на дораду), захтев за одобравање уџбеника се одбија.

Предлог из става 8. овог члана, заједно са образложеном стручном оценом, Завод, односно Покрајински завод доставља Министарству, односно Покрајинском секретаријату и издавачу. Завод, односно Покрајински завод доставља Министарству односно Покрајинском секретаријату и примерак исправљеног рукописа уџбеника из става 6. овог члана.

Све стручне оцене објављују се на званичној интернет страници Завода, односно Покрајинског завода у року од 15 дана од дана доношења решења о одобравању рукописа уџбеника.

Уколико Завод, односно Покрајински завод не достави Министарству, односно Покрајинском секретаријату стручну оцену, министар, односно покрајински секретар, у року од осам дана од дана истека рока за достављање стручне оцене, захтева од Завода, односно Покрајинског завода да у року од три дана од дана пријема захтева достави стручну оцену.

Изузетно, уколико Завод, односно Покрајински завод ни у додатном року из става 12. овог члана, не достави стручну оцену, министар, односно покрајински секретар ће у року од осам дана од дана истека додатног рока образовати комисију за припрему стручне оцене из реда одговарајућих стручњака. Комисија доставља министру, односно покрајинском секретару стручну оцену у року од 20 дана од дана пријема рукописа.

На основу стручне оцене комисије из става 12. овог члана, министар, односно покрајински секретар у року од осам дана доноси решење о прихватању или одбијању рукописа уџбеника.

Средства за рад комисије из става 12. овог члана падају на терет средстава Завода, односно Покрајинског завода.

Ближе услове и критеријуме за избор других стручних лица из става 2. овог члана и одговарајућих стручњака из става 12. овог члана прописује министар.”

Члан 10.

У члану 25. после става 3. додају се нови ст. 4–6. који гласе:

„Завод, односно Покрајински завод, може пре доношења стручног мишљења, уколико је комисија уочила да постоје недостаци, једном вратити издавачу рукопис приручника, додатно наставно средство, дидактичко средство или дидактичко игровно средство на дораду, уз образложење свих уочених недостатака, ради њиховог отклањања.

Издавач има могућност да отклони уочене недостатке и тако исправљен рукопис, у три примерка у електронској и штампаној форми, врати Заводу,

односно Покрајинском заводу у року од осам дана од дана пријема рукописа на дораду.

Уколико издавач не достави коригован рукопис приручника, додатно наставно средство, дидактичко средство или дидактичко игровно средство у року из става 5. овог члана, сматра се да је одустао од захтева за одобравање рукописа приручника, додатног наставног средства, дидактичког средства или дидактичког игровног средства.”

Досадашњи ст. 4–6. постају ст. 7–9.

У досадашњим ст. 4. и 5. који постају ст 7. и 8. број; „45”, замењује се бројем „60”.

Члан 11.

У члану 28. став 1. после речи: „Министар одобрава рукопис уџбеника”, додају се запета и речи: „односно националне читанке.”.

Члан 12.

У члану 34. став 1. мења се и гласи:

„Школа уџбенике бира из каталога уџбеника и о избору уџбеника обавештава савет родитеља.”

У ставу 6. после речи: „Министарству”, додају се речи: „односно надлежној школској управи,”

Став 7. мења се и гласи:

„Издавач у року од осам дана од дана пријема обавештења из става 6. овог члана, обавештава Министарство да ли ће сам превести и издати изабрани уџбеник. Уколико издавач не издаје изабрани уџбеник министар обавештава јавног издавача, који је у обавези да га преведе, односно да га припреми и изда као уџбеник који је изворно писан на језику и писму националне мањине.”

У ставу 10. после речи: „Министарству”, додаје се запета и речи: „односно надлежној школској управи,” а број: „60”, замењује се бројем: „30”.

Став 15. мења се и гласи:

„Коначна одлука о уџбеницима који ће се користити у настави обавезујућа је и објављује се на видном месту у школи и на званичној интернет страници школе.”

Члан 13.

У члану 38. став 1. тачка 6) речи: „31. марта”, замењују се речима: „30. априла”.

Члан 14.

У члану 43. став 1. тачка 3) тачка се замењује тачком и запетом.

Додаје се тачка 4) која гласи:

„4) не уплати у буџет Републике Србије средстава за издавање нискотиражних уџбеника у прописаном износу и прописаном року (члан 11. ст. 4. и 6.).”

Члан 15.

Јавни издавач расписаће јавни позив за избор ауторског тима за припрему националне читанке у року од 15 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Коришћење националне читанке у основним и средњим школама почеће од школске 2024/2025. године.”

Члан 16.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. ПРАВНИ ОСНОВ

Правни основ за доношење Закона о изменама и допунама Закона о уџбеницима садржан је у одредби члана 97. тачка 10. Устава Републике Србије, према коме Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, систем у области образовања.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Предлог закона о изменама и допунама Закона о уџбеницима (у даљем тексту: Предлог закона), предвиђа унапређивање примене појединих законских решења у смислу подршке остваривању прописаних циљева образовања и васпитања и то развијања личног и националног идентитета, развијања свести и осећања припадности Републици Србији, поштовања и неговања српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина на простору Републике Србије, развијања интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине, као и у делу обезбеђивања уџбеника и других наставних средстава за ученике, а у циљу обезбеђивања и унапређивања квалитета, доступности и праведности система образовања и васпитања.

Овим изменама обухваћене су одредбе које се односе на увођење обавезног наставног средства, односно националне читанке, као и оквир садржаја, затим процес припреме, укључујући и формирање ауторског тима и рецензентске комисије, надаље процес одобравања националне читанке и обезбеђивање средстава за финансирање набавке националне читанке. Осим тога, Предлог закона о изменама и допунама Закона о уџбеницима обухвата и одредбе које се односе на обезбеђивање бесплатних уџбеника за ученике, установе и полазнике, као и одредбе које се односе на начин обезбеђивања средстава за нискотиражне уџбенике.

Све наведено, а посебно питање нискотиражних уџбеника не би било могуће решити без доношења измена и допуна Закона, имајући у виду да ову материју није могуће уредити подзаконским актом, што је уједно и разлог који доношење закона чини јединим начином за решавање проблема.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Предлога закона предвиђа се измена члана 1. којом се уводи обавезно наставно средство, чиме је оно издвојено као посебна категорија наставних средстава.

Чланом 2. Предлога закона предвиђа се допуна члана 3. Закона којим је прописана национална читанка као обавезно наставно средство за све ученике основног и средњег образовања и васпитања који наставу похађају на српском језику, те да се национална читанка користи у циљу развијања личног и националног идентитета, развијања свести и осећања припадности Републици Србији, поштовања и неговања српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина на простору Републике Србије, развијања интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине. Допуном је предвиђено да национална читанка обухвата садржаје програма предмета српски језик, односно српски језик и књижевност, свет око нас, природа и друштво, историја,

географија, ликовна култура и музичка култура, у складу са планом и програмом наставе и учења за одређени разред, односно циклус основног и средњег образовања и васпитања, као и да обухвата садржаје предмета: 1) првог и другог разреда основног образовања и васпитања; 2) трећег и четвртог разреда основног образовања и васпитања; 3) свих разреда другог циклуса основног образовања и васпитања; и 4) свих разреда средњег образовања и васпитања.

Чланом 3. Предлога закона предвиђају се измена и допуна члана 10. Закона, којом се детаљније уређује обезбеђивање средстава за финансирање припреме и набавке националне читанке за све ученике основних и средњих школа који остварују образовно-васпитни рад на српском језику у буџету Републике Србије, као и да начин и рокове доделе и враћања уџбеника и националне читанке који се финансирају средствима из буџета утврђује Влада.

Осим тога, допунама је омогућено да се средства за финансирање набавке и доделе бесплатних уџбеника и приручника могу обезбедити и у буџету јединице локалне самоуправе, као и да надлежни орган јединице локалне самоуправе ближе одређује услове, критеријуме, начин и поступак финансирања, односно суфинансирања из буџета јединице локалне самоуправе.

Предвиђено је и да јединица локалне самоуправе средства ова средства може реализовати преко организационог облика чији је оснивач, да о својој одлуци да финансира, односно суфинансира набавку и доделу уџбеника и приручника, обавештава Министарство најкасније до 1. фебруара текуће календарске године за наредну школску годину.

Чланом 4. Предлога закона предвиђају се измена и допуна члана 11. Закона којим се уређују питања нискотиражних уџбеника и финансирања нискотиражних уџбеника. Измене се односе на прецизирање одредбе који уџбеници се сматрају нискотиражним уџбеницима. Изменама су обухваћене и одредбе које се односе на обезбеђивање средстава за издавање нискотиражних уџбеника од стране Центра за нискотиражне уџбенике у оквиру јавног издавача у ситуацијама када (приватни) издавач не издаје одговарајуће нискотиражне уџбенике и дат је основ да Влада, у складу са расположивим средствима буџета Републике Србије, доноси одлуку о суфинансирању припреме и/или набавке нискотиражних уџбеника које издаје центар за нискотиражне уџбенике до 1. септембра текуће године за наредну школску годину.

Чланом 5. Предлога закона предвиђа се измена члана 14. Закона којом је прецизирано да издавање уџбеника, приручника, додатног наставног средства, дидактичког средства и дидактичког игровног средства може да обавља јавно предузеће које је регистровано за делатност објављивања уџбеника чији је оснивач Република Србија, предузетник или друго правно лице које је регистровано за издавачку делатност. Допуном је утврђено да издавање националне читанке обавља јавни издавач.

Чланом 6. Предлога закона предвиђа се допуна чланом 14а, којим је уређено да јавни издавач формира ауторски тим за припрему националне читанке и то појединачно за сваки ниво израде читанке, као и да јавни издавач расписује јавни позив за избор чланова ауторског тима за припрему националне читанке, а који чине лица са интегритетом и ауторитетом у области за коју су изабрани. Осим тога, предвиђено је и да јавни издавач расписује и јавни позив за избор чланова рецензентске комисије на исти начин као и за избор чланова ауторског тима за припрему националне читанке.

Чланом 7. Предлога закона предвиђа се допуна члана 16. Закона, којом је прописано да је планом уџбеника, за све разреде, предвиђена и национална читанка.

Чланом 8. Предлога закона предвиђају се измена и допуна члана 22. Закона, којом је прецизиран садржај прилога који се доставља уз захтев за одобрење рукописа уџбеника. Осим тога, извршене су и измене које се односе на састав рецензентске комисије.

Чланом 9. Предлога закона предвиђа се измена члана 23. Закона. Измењен је рок за достављање стручне оцене уџбеника. Поменути рок је повећан са 60 на 90 дана, јер се у пракси показало да рок од 60 дана није довољан у случају када је Заводу достављен велики број уџбеника за које треба дати стручну оцену. Предвиђена је и измена рока за достављање исправљеног рукописа од стране издавача, када је рукопис враћен на дораду. Осим тога, извршена је и допуна да у току поступка давања стручне оцене уџбеника у електронском облику није дозвољено вршити измене у уџбенику осим када су у питању измене које се односе на враћање на дораду од стране Завода. Уколико Комисија Завода утврди да се у уџбенику врше измене у периоду од дана предаје захтева за одобравање уџбеника до дана добијања документа којим се уџбеник враћа на дораду или дана доношења стручне оцене (уколико уџбеник није враћен на дораду), захтев за одобравање уџбеника се одбија. Допуна је предложена због тога што је примећено да поједини издавачи врше измене електронског уџбеника током прегледања уџбеника, што за последицу може имати недостатке у одобреном уџбенику, јер ти недостаци нису постојали у уџбенику у тренутку прегледа тог дела уџбеника.

Чланом 10. Предлога закона предвиђа се допуна члана 25. Закона, због усаглашавања процедуре одобравања додатних наставних средстава, дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава са процедуром одобравања уџбеника која је прописана у члану 23. Закона. Предвиђена је и измена у делу који се односи на рок за одобравање додатних наставних средстава, дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава. Поменути рок је повећан са 45 на 60 дана, јер се у пракси показало да рок од 45 дана није довољан за одобравање обимнијих додатних наставних средстава, као што су збирке задатака, граматике, речници и слично.

Чланом 11. Предлога закона предвиђа се допуна члана 28. Закона, чиме се дефинише да рукопис националне читанке одобрава министар.

Чланом 12. Предлога закона предвиђају се измена и допуна члана 34. Закона којом се прецизира да школа уџбенике бира из каталога уџбеника и о избору уџбеника обавештава савет родитеља. Такође, утврђен је и рок за издавача да обавести Министарство да ли ће сам издати изабрани уџбеник, те је предвиђено да уколико издавач не издаје изабрани уџбеник министар обавештава јавног издавача, који је у обавези да га преведе, односно да га припреми и изда као уџбеник који је изворно писан на језику и писму националне мањине, како би се благовремено обезбедили одговарајући уџбеници за све ученике.

Прецизиране су и одредбе које се односе на достављање одлуке о избору уџбеника од стране школе и то надлежној школској управи. Рок за избор уџбеника од 60 дана, смањен је на 30 дана, јер је и новопредложени рок довољан за избор уџбеника од стране школа. Осим тога, члан је допуњен одредбом да је коначна одлука о уџбеницима који ће се користити у настави обавезујућа и објављује се на видном месту у школи и на званичној интернет страници школе.

Чланом 13. Предлога закона предвиђа се измена члана 38. Закона, чиме је предвиђено померање рока за уплату средстава за обезбеђивање нискотиражних уџбеника, ради усклађивања са изменама у члану 11. Закона.

Чланом 14. Предлога закона предвиђа се допуна члана 43. Закона, којом се уводи новчана казна за издавача уџбеника који не уплати у буџет Републике Србије средстава за издавање нискотиражних уџбеника у износу 2% остварених нето прихода од продатих уџбеника у претходној календарској години, најкасније до 30. априла текуће године, сагласно изменама предвиђеним у члану 11. Закона. Ова допуна превиђена је као механизам који ће допринети ефикасности примене предложених измена.

Чланом 15. Предлога закона предвиђа се допуна Закона чланом 46а, којим се уређује обавеза јавног издавача да расписше јавни позив за избор ауторског тима за припрему националне читанке у року од 15 дана од дана ступања на снагу овог закона. Новим чланом је предвиђено и да ће коришћење националне читанке у основним и средњим школама почети од школске 2024/2025. године. Ове одредбе уведене су ради прецизирања рокова за примену одговарајућих предложених решења у Предлогу закона.

Чланом 16. Предлога закона уређено је да закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона потребно је обезбедити средства за трошкове производње националних читанки у износу од 320.220.000 динара.

Део средстава за финансирање националних читанки у износу од 20.000.000 динара биће обезбеђен прерасподелом у оквиру средстава планираних Законом о буџету републике Србије за 2023. годину („Службени гласник РС”, број 138/22) на Разделу 26 - Министарство просвете, док ће преостали износ средстава бити обезбеђен у наредним годинама у складу са билансним могућностима буџета Републике Србије на разделу министарства надлежног за послове просвете.

За финансирање нискотиражних уџбеника нису потребна средства из буџета Републике Србије.

V. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

У складу са одредбама члана 40. став 2. и члана 46. став 6. Пословника Владе („Службени гласник РС”, бр. 61/06 - пречишћен текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13, 76/14 и 8/19 - др. уредба), уз Предлог закона о изменама и допунама Закона о уџбеницима, Анализа ефеката закона приложена је уз остале документе приликом слања на мишљење Републичком секретаријату за јавне политике.

ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА ЗАКОНА О УЏБЕНИЦИМА КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ И ДОПУЊУЈУ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређује се припремање, одобравање, избор, издавање, повлачење и праћење уџбеника и уџбеничког комплета, приручника и ~~додатних наставних средстава~~ И ОБАВЕЗНОГ И ДОДАТНОГ НАСТАВНОГ СРЕДСТВА за основну и средњу школу (у даљем тексту: школа).

На припремање, одобравање, издавање и повлачење дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава за установе образовања и васпитања (у даљем тексту: установа), као и њихово праћење током коришћења у васпитно-образовном и образовно-васпитном раду, сходно се примењују одредбе овог закона.

Припремање, одобравање и издавање уџбеника за установу која обавља делатност високог образовања уређује се општим актом високошколске установе, у складу са посебним законом.

Термини употребљени у овом закону који су изражени у мушком граматичком роду подразумевају природни мушки и женски род лица на која се односе.

~~Друго наставно средство~~

Члан 3.

~~Друго наставно средство је наставно средство које доприноси остваривању циљева датог предмета, прати уџбеник и може да се користи за савладавање, проверу и проширивање знања стечених коришћењем уџбеника и за самостални рад ученика и које је усклађено са програмом предмета и, зависно од предмета и разреда, може бити:~~

- ~~1) радна свеска;~~
- ~~2) збирка задатака;~~
- ~~3) географски атлас, историјски атлас, зидна карта и сл.;~~
- ~~4) збирка текстова, репродукција докумената, уметничких дела, фотографија, илустрација, цртежа и сл.;~~
- ~~5) нотни запис;~~
- ~~6) дигитални запис;~~
- ~~7) практикум за вежбе;~~
- ~~8) аудио запис;~~
- ~~9) аудио-визуелни запис;~~
- ~~10) материјал за конструкторско обликовање;~~
- ~~11) граматика и речник за страни језик.~~

ОБАВЕЗНО И ДРУГО НАСТАВНО СРЕДСТВО

ЧЛАН 3.

НАЦИОНАЛНА ЧИТАНКА ЈЕ ОБАВЕЗНО НАСТАВНО СРЕДСТВО ЗА СВЕ УЧЕНИКЕ ОСНОВНОГ И СРЕДЊЕГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА КОЈИ НАСТАВУ ПОХАЂАЈУ НА СРПСКОМ ЈЕЗИКУ.

НАЦИОНАЛНА ЧИТАНКА КОРИСТИ СЕ У ЦИЉУ РАЗВИЈАЊА ЛИЧНОГ И НАЦИОНАЛНОГ ИДЕНТИТЕТА, РАЗВИЈАЊА СВЕСТИ И

ОСЕЋАЊА ПРИПАДНОСТИ РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ, ПОШТОВАЊА И НЕГОВАЊА СРПСКОГ ЈЕЗИКА И МАТЕРЊЕГ ЈЕЗИКА, ТРАДИЦИЈЕ И КУЛТУРЕ СРПСКОГ НАРОДА И НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА НА ПРОСТОРУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, РАЗВИЈАЊА ИНТЕРКУЛТУРАЛНОСТИ, ПОШТОВАЊЕ И ОЧУВАЊЕ НАЦИОНАЛНЕ И СВЕТСКЕ КУЛТУРНЕ БАШТИНЕ.

НАЦИОНАЛНА ЧИТАНКА ОБУХВАТА САДРЖАЈЕ ПРОГРАМА ПРЕДМЕТА СРПСКИ ЈЕЗИК, ОДНОСНО СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ, СВЕТ ОКО НАС, ПРИРОДА И ДРУШТВО, ИСТОРИЈА, ГЕОГРАФИЈА, ЛИКОВНА КУЛТУРА И МУЗИЧКА КУЛТУРА, У СКЛАДУ СА ПЛАНОМ И ПРОГРАМОМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ОДРЕЂЕНИ РАЗРЕД, ОДНОСНО ЦИКЛУС ОСНОВНОГ И СРЕДЊЕГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА.

У СКЛАДУ СА СТАВОМ 2. ОВОГ ЧЛАНА ЧИТАНКА ОБУХВАТА САДРЖАЈЕ ПРЕДМЕТА:

1. ПРВОГ И ДРУГОГ РАЗРЕДА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА;
2. ТРЕЋЕГ И ЧЕТВРТОГ РАЗРЕДА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА;
3. СВИХ РАЗРЕДА ДРУГОГ ЦИКЛУСА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА;
4. СВИХ РАЗРЕДА СРЕДЊЕГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА.

ДРУГО НАСТАВНО СРЕДСТВО ЈЕ НАСТАВНО СРЕДСТВО КОЈЕ ДОПРИНОСИ ОСТВАРИВАЊУ ЦИЉЕВА ДАТОГ ПРЕДМЕТА, ПРАТИ УЏБЕНИК И МОЖЕ ДА СЕ КОРИСТИ ЗА САВЛАДАВАЊЕ, ПРОВЕРУ И ПРОШИРИВАЊЕ ЗНАЊА СТЕЧЕНИХ КОРИШЋЕЊЕМ УЏБЕНИКА И ЗА САМОСТАЛНИ РАД УЧЕНИКА И КОЈЕ ЈЕ УСКЛАЂЕНО СА ПРОГРАМОМ ПРЕДМЕТА И, ЗАВИСНО ОД ПРЕДМЕТА И РАЗРЕДА, МОЖЕ БИТИ:

- 1) РАДНА СВЕСКА;
- 2) ЗБИРКА ЗАДАТАКА;
- 3) ГЕОГРАФСКИ АТЛАС, ИСТОРИЈСКИ АТЛАС, ЗИДНА КАРТА И СЛ.;
- 4) ЗБИРКА ТЕКСТОВА, РЕПРОДУКЦИЈА ДОКУМЕНАТА, УМЕТНИЧКИХ ДЕЛА, ФОТОГРАФИЈА, ИЛУСТРАЦИЈА, ЦРТЕЖА И СЛ.;
- 5) НОТНИ ЗАПИС;
- 6) ДИГИТАЛНИ ЗАПИС;
- 7) ПРАКТИКУМ ЗА ВЕЖБЕ;
- 8) АУДИО ЗАПИС;
- 9) АУДИО-ВИЗУЕЛНИ ЗАПИС;
- 10) МАТЕРИЈАЛ ЗА КОНСТРУКТОРСКО ОБЛИКОВАЊЕ;
- 11) ГРАМАТИКА И РЕЧНИК ЗА СТРАНИ ЈЕЗИК.

Члан 10.

Влада, у складу са расположивим средствима буџета Републике Србије, у циљу омогућавања једнаке доступности образовања и васпитања доноси одлуку о финансирању припреме и/или набавке и доделе, односно суфинансирању припреме и/или набавке и доделе уџбеника и приручника, а нарочито за ученике и полазнике који су социјално и материјално угрожени, као и за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом.

Одлука из става 1. овог члана доноси се до 1. марта текуће године за наредну школску годину.

Одлуком из става 1. овог члана Влада утврђује:

- 1) ниво и врсту образовања, разред и предмет за који ће се финансирати, односно суфинансирати уџбеници и приручници;

2) услове и критеријуме на основу којих ученик, односно полазник остварује право на финансирање, односно суфинансирање.

Избор и набавка уџбеника и приручника утврђених одлуком из става 1. овог члана, врши се у складу са овим законом и законом који уређује област јавних набавки.

СРЕДСТВА ЗА ФИНАНСИРАЊЕ ПРИПРЕМЕ И НАБАВКЕ НАЦИОНАЛНЕ ЧИТАНКЕ ЗА СВЕ УЧЕНИКЕ ОСНОВНИХ И СРЕДЊИХ ШКОЛА КОЈИ ОСТВАРУЈУ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИ РАД НА СРПСКОМ ЈЕЗИКУ ОБЕЗБЕЂУЈУ СЕ У БУЏЕТУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ.

НАЧИН И РОКОВЕ ДОДЕЛЕ И ВРАЋАЊА УЏБЕНИКА И НАЦИОНАЛНЕ ЧИТАНКЕ КОЈИ СЕ ФИНАНСИРАЈУ СРЕДСТВИМА ИЗ БУЏЕТА УТВРЂУЈЕ ВЛАДА.

СРЕДСТВА ЗА ФИНАНСИРАЊЕ НАБАВКЕ И ДОДЕЛЕ, ОДНОСНО СУФИНАНСИРАЊЕ НАБАВКЕ И ДОДЕЛЕ УЏБЕНИКА И ПРИРУЧНИКА ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА, МОГУ СЕ ОБЕЗБЕДИТИ И У БУЏЕТУ ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ.

НАДЛЕЖНИ ОРГАН ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ БЛИЖЕ ОДРЕЂУЈЕ УСЛОВЕ, КРИТЕРИЈУМЕ, НАЧИН И ПОСТУПАК ФИНАНСИРАЊА, ОДНОСНО СУФИНАНСИРАЊА ИЗ БУЏЕТА ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ.

ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ СРЕДСТВА ИЗ СТАВА 6. ОВОГ ЧЛАНА МОЖЕ РЕАЛИЗОВАТИ ПРЕКО ОРГАНИЗАЦИОНОГ ОБЛИКА ЧИЈИ ЈЕ ОСНИВАЧ.

ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ О СВОЈОЈ ОДЛУЦИ ДА ФИНАНСИРА, ОДНОСНО СУФИНАНСИРА НАБАВКУ И ДОДЕЛУ УЏБЕНИКА И ПРИРУЧНИКА ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА, ОБАВЕШТАВА МИНИСТАРСТВО НАЈКАСНИЈЕ ДО 1. ФЕБРУАРА ТЕКУЋЕ КАЛЕНДАРСКЕ ГОДИНЕ ЗА НАРЕДНУ ШКОЛСКУ ГОДИНУ.

Нискотиражни уџбеници

Члан 11.

Нискотиражни уџбеник је уџбеник чији су директни и индиректни трошкови производње и зависни трошкови продаје већи од малопродајне цене.

Нискотиражним уџбеником сматра се:

~~1) уџбеник на језику и писму националне мањине;~~

1) УЏБЕНИК НА ЈЕЗИКУ И ПИСМУ НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ, ПРЕВЕДЕН СА СРПСКОГ ЈЕЗИКА ИЛИ ИЗВОРНО ПИСАН НА ЈЕЗИКУ И ПИСМУ НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ;

2) уџбеник прилагођен образовним потребама ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом;

3) уџбеник за огледне програме;

4) уџбеник за стицање образовања по посебним програмима (образовање у иностранству, програми за талентоване ученике и сл.);

~~5) уџбеник за предмете које похађа мање од 2% ученика и полазника од укупног броја ученика и полазника у генерацији која похађа исти програм.~~

5) УЏБЕНИК ЗА ПРЕДМЕТЕ У ГИМНАЗИЈАМА И СРЕДЊИМ СТРУЧНИМ ШКОЛАМА КОЈЕ ПОХАЂА МАЊЕ ОД 2% УЧЕНИКА И ПОЛАЗНИКА ОД УКУПНОГ БРОЈА УЧЕНИКА И ПОЛАЗНИКА У ГЕНЕРАЦИЈИ КОЈА ПОХАЂА ИСТИ ПРОГРАМ.

Малопродајна цена уџбеника и приручника са ПДВ-ом, који се издаје на језику и писму националне мањине, односно који се издаје са прилагођеним писмом и/или форматом за ученике са сметњама у развоју и

инвалидитетом, не може бити већа од малопродајне цене уџбеника и приручника са ПДВ-ом на српском језику који је преведен, односно чије писмо и/или формат је прилагођен.

~~Издавач уџбеника има обавезу да учествује у обезбеђивању средстава за издавање нискотиражних уџбеника у износу 2% остварених нето прихода од продатих уџбеника у претходној календарској години и да наведена средства обрачуна и уплати на наменски рачун јавног издавача, најкасније до 31. марта текуће године.~~

ИЗДАВАЧ УЏБЕНИКА ДУЖАН ЈЕ ДА УЧЕСТВУЈЕ У ОБЕЗБЕЂИВАЊУ СРЕДСТАВА ЗА ИЗДАВАЊЕ НИСКОТИРАЖНИХ УЏБЕНИКА У ИЗНОСУ 2% ОСТВАРЕНИХ НЕТО ПРИХОДА ОД ПРОДАТИХ УЏБЕНИКА У ПРЕТХОДНОЈ КАЛЕНДАРСКОЈ ГОДИНИ И ДА НАВЕДЕНА СРЕДСТВА ОБРАЧУНА И УПЛАТИ У БУЏЕТ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, НАЈКАСНИЈЕ ДО 30. АПРИЛА ТЕКУЋЕ ГОДИНЕ.

~~Издавач уџбеника који издаје све нискотиражне уџбенике који су том издавачу одобрени у складу са овим законом, нема обавезу да учествује у обезбеђивању средстава из става 4. овог члана.~~

ИЗДАВАЧ УЏБЕНИКА КОЈИ ИЗДАЈЕ СВЕ НИСКОТИРАЖНЕ УЏБЕНИКЕ КОЈЕ СУ ШКОЛЕ ИЗАБРАЛЕ ЗА КОРИШЋЕЊЕ ПРЕМА ЧЛАНУ 34. СТ. 3, 4, 5. И 11. ОВОГ ЗАКОНА И КОЈИ СУ ТОМ ИЗДАВАЧУ ОДОБРЕНИ У СКЛАДУ СА ОВИМ ЗАКОНОМ, НИЈЕ У ОБАВЕЗИ ДА УЧЕСТВУЈЕ У ОБЕЗБЕЂИВАЊУ СРЕДСТАВА ИЗ СТАВА 4. ОВОГ ЧЛАНА.

ИЗДАВАЧ УЏБЕНИКА КОЈИ ИЗДАЈЕ ДЕО НИСКОТИРАЖНИХ УЏБЕНИКА КОЈЕ СУ ШКОЛЕ ИЗАБРАЛЕ ЗА КОРИШЋЕЊЕ ПРЕМА ЧЛАНУ 34. СТ. 3, 4, 5. И 11. ОВОГ ЗАКОНА И КОЈИ СУ ТОМ ИЗДАВАЧУ ОДОБРЕНИ У СКЛАДУ СА ОВИМ ЗАКОНОМ, ИМА ПРАВО НА УМАЊЕЊЕ СРЕДСТАВА ИЗ СТАВА 4. ОВОГ ЧЛАНА КОЈЕ СЕ УТВРЂУЈЕ ПРИМЕНОМ НАЧЕЛА СРАЗМЕРНОСТИ.

~~Влада, у складу са расположивим средствима буџета Републике Србије, доноси одлуку о суфинансирању припреме и/или набавке нискотиражних уџбеника, ако средства из става 4. овог члана нису довољна за финансирање издавања или набавке нискотиражних уџбеника.~~

ВЛАДА, У СКЛАДУ СА РАСПОЛОЖИВИМ СРЕДСТВИМА БУЏЕТА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, ДОНОСИ ОДЛУКУ О СУФИНАНСИРАЊУ ПРИПРЕМЕ И/ИЛИ НАБАВКЕ НИСКОТИРАЖНИХ УЏБЕНИКА КОЈЕ ИЗДАЈЕ ЦЕНТАР ЗА НИСКОТИРАЖНЕ УЏБЕНИКЕ.

~~Одлука из става 6. овог члана доноси се до 1. маја текуће године за наредну школску годину.~~

ОДЛУКА ИЗ СТАВА 7. ОВОГ ЧЛАНА ДОНОСИ СЕ ДО 1. СЕПТЕМБРА ТЕКУЋЕ ГОДИНЕ ЗА НАРЕДНУ ШКОЛСКУ ГОДИНУ.

Избор уџбеника из става 1. овог члана врши се у складу са овим законом.

Ближе услове и друга питања од значаја за издавање нискотиражних уџбеника прописује министар.

Члан 14.

Издавање уџбеника, приручника, додатног наставног средства, дидактичког средства и дидактичког игровног средства може да обавља јавно предузеће РЕГИСТРОВАНО ЗА ДЕЛАТНОСТ ИЗДАВАЊА УЏБЕНИКА ЧИЈИ ЈЕ ОСНИВАЧ РЕПУБЛИКА СРБИЈА (у даљем тексту: јавни издавач), предузетник или друго правно лице које је регистровано за издавачку делатност.

НАЦИОНАЛНУ ЧИТАНКУ ИЗ ЧЛАНА 3. ОВОГ ЗАКОНА, ИЗДАЈЕ ЈАВНИ ИЗДАВАЧ.

Приручник за стручне предмете у стручним и уметничким школама може да издаје и удружење стручних и уметничких школа.

Приручник за ученике и одрасле са сметњама у развоју и инвалидитетом може да издаје и удружење школа за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом и струковно удружење дефектолога.

Приручник за образовање одраслих може да издаје и удружење школа које реализује програме основног образовања одраслих.

ЧЛАН 14а

ЈАВНИ ИЗДАВАЧ ОБРАЗУЈЕ АУТОРСКИ ТИМ ЗА ПРИПРЕМУ НАЦИОНАЛНЕ ЧИТАНКЕ И ТО ПОЈЕДИНАЧНО ЗА СВАКИ НИВО ИЗРАДЕ НАЦИОНАЛНЕ ЧИТАНКЕ.

ЈАВНИ ИЗДАВАЧ РАСПИСУЈЕ ЈАВНИ ПОЗИВ ЗА ИЗБОР ЧЛАНОВА АУТОРСКОГ ТИМА ЗА ПРИПРЕМУ НАЦИОНАЛНЕ ЧИТАНКЕ.

АУТОРСКИ ТИМ ЧИНЕ ЛИЦА СА ИНТЕГРИТЕТОМ И АУТОРИТЕТОМ У ОБЛАСТИ ЗА КОЈУ СУ ИЗАБРАНИ.

ЈАВНИ ИЗДАВАЧ РАСПИСУЈЕ И ЈАВНИ ПОЗИВ ЗА ИЗБОР ЧЛАНОВА РЕЦЕНЗЕНТСКЕ КОМИСИЈЕ НА ИСТИ НАЧИН КАО И ЗА ИЗБОР ЧЛАНОВА АУТОРСКОГ ТИМА ЗА ПРИПРЕМУ НАЦИОНАЛНЕ ЧИТАНКЕ.

Члан 16.

Планом уџбеника утврђују се уџбеници по предметима или областима, разредима, нивоима образовања и врсти школе, који се користе у образовно-васпитном раду.

ПЛАНОМ УЏБЕНИКА, ЗА СВЕ РАЗРЕДЕ, ПРЕДВИЂЕНА ЈЕ И НАЦИОНАЛНА ЧИТАНКА.

За стручне предмете у стручним школама, за полазнике у основном образовању одраслих, планом уџбеника може се прописати и приручник.

Планом уџбеника дефинише се састав уџбеничког комплета, водећи се принципом да је свака компонента уџбеничког комплета неопходан услов за остваривање циљева одређеног предмета. Свака компонента уџбеничког комплета има јасну функцију, а све компоненте комплета чине кохерентну целину.

План уџбеника за основно и средње опште и уметничко образовање и васпитање, општеобразовне предмете средњег стручног образовања и васпитања и образовања одраслих, на предлог Завода за унапређивање образовања и васпитања (у даљем тексту: Завод), по прибављеном мишљењу Националног просветног савета, доноси министар.

План уџбеника за верску наставу, на предлог Комисије за верску наставу, образоване у складу са прописима о основном и средњем образовању и васпитању, по прибављеном мишљењу Завода, доноси министар.

План уџбеника на језику и писму националних мањина и уџбеника за предмете од интереса за националне мањине, на предлог Завода и националних савета националних мањина, по прибављеном мишљењу Националног просветног савета, доноси министар.

План уџбеника за стручне предмете у стручним школама, на предлог Завода, по прибављеном мишљењу Савета за стручно образовање и образовање одраслих, доноси министар.

План уџбеника министар доноси истовремено са доношењем плана и програма наставе и учења, односно када се утврди потреба за изменом постојећег плана уџбеника.

Предлог из ~~ст. 4, 6. и 7.~~ СТ. 5, 7. И 8. овог члана, Завод истовремено доставља Националном просветном савету, односно Савету за

стручно образовање и образовање одраслих (у даљем тексту: надлежни савет) и министарству надлежном за послове образовања (у даљем тексту: Министарство).

Ако надлежни савет не достави мишљење Министарству, у року од 45 дана од дана достављања предлога Завода, министар ће донети план уџбеника без мишљења надлежног савета.

План уџбеника објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије – Просветном гласнику” и на званичној интернет страници Министарства.

Члан 22.

Захтев за одобравање рукописа уџбеника издавач подноси Министарству.

Захтев из става 1. овог члана издавачи могу поднети током читаве године.

Захтев за одобравање рукописа уџбеника на језику и писму националне мањине чији национални савет има седиште на територији аутономне покрајине, подноси се органу аутономне покрајине надлежном за послове образовања (у даљем тексту: Покрајински секретаријат).

Уз захтев, издавач подноси у штампаној и електронској форми:

1) графички, ликовно и технички обликован рукопис уџбеника у пет примерака;

2) елаборат у пет примерака;

3) одлуку надлежног органа издавача о усвајању рукописа уџбеника;

~~4) сагласност издавача да ће омогућити јавном издавачу и наставницима да без накнаде користе садржаје уџбеника који је изабрала њихова школа, ради прилагођавања уџбеника према индивидуалном образовном плану за ученике са сметњама у развоју;~~

4) САГЛАСНОСТ ИЗДАВАЧА ДА ЋЕ ОМОГУЋИТИ ШКОЛИ И НАСТАВНИЦИМА ДА БЕЗ НАКНАДЕ КОРИСТЕ САДРЖАЈЕ УЏБЕНИКА КОЈИ ЈЕ ИЗАБРАЛА ЊИХОВА ШКОЛА, РАДИ ПРИЛАГОЂАВАЊА УЏБЕНИКА ОБРАЗОВНИМ ПОТРЕБАМА УЧЕНИКА;

5) сагласност издавача да ће омогућити јавном издавачу да без накнаде користи садржаје уџбеника за потребе издавања уџбеника на језику и писму националне мањине у случају избора тог уџбеника, уколико издавач не прихвати обавезу да га издаје;

6) сагласност издавача да ће у случају избора тог уџбеника омогућити јавном издавачу да без накнаде користи садржаје уџбеника за потребе издавања прилагођеног уџбеника за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом уколико издавач не прихвати обавезу да сам прилагоди тај уџбеник.

Елаборат из става 4. тачка 2) овог члана садржи три стручне оцене квалитета рукописа уџбеника коју даје рецензентска комисија издавача.

~~Рецензентска комисија из става 5. овог члана има најмање три члана из реда стручњака за одговарајућу област за коју се доставља рукопис уџбеника, при чему један обавезно мора да буде из редова наставника који непосредно учествују у извођењу наставе.~~

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА ИЗ СТАВА 5. ОВОГ ЧЛАНА ИМА НАЈМАЊЕ ТРИ ЧЛАНА ИЗ РЕДА СТРУЧЊАКА ЗА ОДГОВАРАЈУЋУ ОБЛАСТ ЗА КОЈУ СЕ ДОСТАВЉА РУКОПИС УЏБЕНИКА, ПРИ ЧЕМУ ЈЕДАН ЧЛАН ОБАВЕЗНО МОРА ДА БУДЕ НАСТАВНИК ВИСОКОШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ ИЛИ НАУЧНИ САВЕТНИК ОДГОВАРАЈУЋЕГ ИНСТИТУТА, А ЈЕДАН ЧЛАН ИЗ РЕДА НАСТАВНИКА КОЈИ НЕПОСРЕДНО УЧЕСТВУЈУ У ИЗВОЂЕЊУ НАСТАВЕ.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА ЗА НАЦИОНАЛНУ ЧИТАНКУ ИМА НАЈМАЊЕ ПЕТ ЧЛАНОВА, ПРИ ЧЕМУ ДВА ЧЛАНА ОБАВЕЗНО МОРАЈУ ДА БУДУ НАСТАВНИЦИ ВИСОКОШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ ИЛИ НАУЧНИ САВЕТНИЦИ ОДГОВАРАЈУЋЕГ ИНСТИТУТА, А ТРИ ЧЛАНА ОБАВЕЗНО МОРАЈУ ДА БУДУ ИЗ РЕДА НАСТАВНИКА КОЈИ НЕПОСРЕДНО УЧЕСТВУЈУ У ИЗВОЂЕЊУ НАСТАВЕ.

Издавач који подноси захтев за одобравање рукописа уџбеника за верску наставу, доставља и позитивно мишљење Комисије за верску наставу.

Уз захтев за одобравање рукописа уџбеника на језику и писму припадника националне мањине, издавач доставља претходну сагласност националног савета националне мањине и превод тог уџбеника на српски језик, осим за уџбеник матерњег језика. За тачност превода одговоран је издавач. Уколико национални савет националне мањине не поступи по захтеву издавача за давање претходне сагласности у року од 30 дана од дана достављања тог захтева, сматраће се да је сагласност дата.

Министарство доставља Заводу четири примерка рукописа уџбеника и елабората у штампаној и електронској форми у року од десет дана од дана пријема рукописа од издавача.

Покрајински секретаријат доставља установи надлежној за послове унапређења и развоја стручно-истраживачког рада у области предшколског, основног и средњег образовања и васпитања на територији аутономне покрајине (у даљем тексту: Покрајински завод), четири примерка рукописа уџбеника на језику и писму националне мањине и елабората у штампаној и електронској форми у року од десет радних дана од дана пријема рукописа од стране издавача.

Издавач који подноси захтев за одобравање превода одобреног уџбеника са српског језика на језик и писмо националне мањине, доставља одобрени уџбеник на српском језику, превод тог уџбеника на језик и писмо националне мањине и претходну сагласност националног савета националне мањине. За тачност превода одговоран је издавач. Уколико национални савет националне мањине не поступи по захтеву издавача за давање претходне сагласности у року од 30 дана од дана достављања тог захтева, сматраће се да је сагласност дата.

Издавач који подноси захтев за одобравање прилагођеног писма и/или формата одобреног уџбеника за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом, доставља одобрени уџбеник и рукопис уџбеника са прилагођеним писмом и/или форматом.

Поступак одобравања уџбеника из ~~ст. 11. и 12.~~ СТ. 12. И 13. овог члана спроводи се сходно одредбама овог закона које се односе на ново издање уџбеника.

Уз захтев издавач подноси и доказ о уплаћеној такси за стручну оцену.

Уџбеници и приручници за стручне предмете у средњим стручним школама ослобађају се таксе за стручну оцену.

Висина таксе за стручну оцену утврђује се у складу са законом којим се уређују републичке административне таксе.

Средства од такси из става 16- 17. овог члана, приход су буџета Републике Србије и уплаћују се на рачун прописан за уплату јавних прихода.

~~Члан 23.~~

~~Стручну оцену квалитета рукописа уџбеника (у даљем тексту: стручна оцена) даје комисија коју из реда запослених образује Завод, односно Покрајински завод, без права на накнаду.~~

~~Уколико у Заводу, односно Покрајинском заводу нису запослена лица са одговарајућим образовањем, ангажоваће се друга стручна лица за одговарајућу област за коју је достављен рукопис уџбеника.~~

~~Завод, односно Покрајински завод доставља Министарству, односно Покрајинском секретаријату стручну оцену у року од 60 дана од дана пријема рукописа од стране Министарства.~~

~~Завод, односно Покрајински завод ће пре доношења стручне оцене, уколико рукопис садржи недостатке, једном вратити издавачу рукопис уџбеника на дораду, уз образложење свих уочених недостатака, ради њиховог отклањања.~~

~~Издавач има могућност да отклони уочене недостатке и тако исправљен рукопис, у три примерка у електронској и штампаној форми, врати Заводу, односно Покрајинском заводу у року од десет радних дана од дана пријема рукописа на дораду. Рок за исправку недостатака не урачунава се у рок из става 3. овог члана.~~

~~Уколико издавач не достави коригован текст рукописа уџбеника у року из става 5. овог члана, сматра се да је одустао од захтева за одобравање рукописа уџбеника, о чему Завод, односно Покрајински завод обавештава Министарство, односно Покрајински секретаријат.~~

~~Завод, односно Покрајински завод на основу образложене стручне оцене, даје предлог да се прихвати или одбије захтев за одобравање рукописа.~~

~~Предлог из става 7. овог члана, заједно са образложеном стручном оценом, Завод, односно Покрајински завод доставља Министарству, односно Покрајинском секретаријату и издавачу. Завод, односно Покрајински завод доставља Министарству односно Покрајинском секретаријату и примерак исправљеног рукописа уџбеника из става 5. овог члана.~~

~~Све стручне оцене објављују се на званичној интернет страници Завода, односно Покрајинског завода у року од 15 дана од дана доношења решења о одобравању рукописа уџбеника.~~

~~Уколико Завод, односно Покрајински завод не достави Министарству, односно Покрајинском секретаријату стручну оцену, министар, односно покрајински секретар, у року од осам дана од дана истека рока за достављање стручне оцене, захтева од Завода, односно Покрајинског завода да у року од три дана од дана пријема захтева достави стручну оцену.~~

~~Изузетно, уколико Завод, односно Покрајински завод ни у додатном року из става 10. овог члана, не достави стручну оцену, министар, односно покрајински секретар ће у року од осам дана од дана истека додатног рока образовати комисију за припрему стручне оцене из реда одговарајућих стручњака. Комисија доставља министру, односно покрајинском секретару стручну оцену у року од 20 дана од дана пријема рукописа.~~

~~На основу стручне оцене комисије из става 11. овог члана, министар, односно покрајински секретар у року од осам дана доноси решење о прихватању или одбијању рукописа уџбеника.~~

~~Средства за рад комисије из става 11. овог члана падају на терет средстава Завода, односно Покрајинског завода.~~

~~Ближе услове и критеријуме за избор других стручних лица из става 2. овог члана и одговарајућих стручњака из става 11. овог члана прописује министар.~~

ЧЛАН 23.

СТРУЧНУ ОЦЕНУ КВАЛИТЕТА РУКОПИСА УЏБЕНИКА (У ДАЉЕМ ТЕКСТУ: СТРУЧНА ОЦЕНА) ДАЈЕ КОМИСИЈА КОЈУ ИЗ РЕДА

ЗАПОСЛЕНИХ ОБРАЗУЈЕ ЗАВОД, ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД, БЕЗ ПРАВА НА НАКНАДУ.

СТРУЧНУ ОЦЕНУ КВАЛИТЕТА НАЦИОНАЛНЕ ЧИТАНКЕ ДАЈЕ КОМИСИЈА КОЈУ ИЗ РЕДА ЗАПОСЛЕНИХ ОБРАЗУЈЕ ЗАВОД, БЕЗ ПРАВА НА НАКНАДУ.

УКОЛИКО У ЗАВОДУ, ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКОМ ЗАВОДУ НИСУ ЗАПОСЛЕНА ЛИЦА СА ОДГОВАРАЈУЋИМ ОБРАЗОВАЊЕМ, АНГАЖОВАЋЕ СЕ ДРУГА СТРУЧНА ЛИЦА ЗА ОДГОВАРАЈУЋУ ОБЛАСТ ЗА КОЈУ ЈЕ ДОСТАВЉЕН РУКОПИС УЏБЕНИКА, ОДНОСНО РУКОПИС НАЦИОНАЛНЕ ЧИТАНКЕ.

ЗАВОД, ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ДОСТАВЉА МИНИСТАРСТВУ, ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКОМ СЕКРЕТАРИЈАТУ СТРУЧНУ ОЦЕНУ У РОКУ ОД 90 ДАНА ОД ДАНА ПРИЈЕМА РУКОПИСА ОД СТРАНЕ МИНИСТАРСТВА.

ЗАВОД, ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЋЕ ПРЕ ДОНОШЕЊА СТРУЧНЕ ОЦЕНЕ, УКОЛИКО РУКОПИС САДРЖИ НЕДОСТАТКЕ, ЈЕДНОМ ВРАТИТИ ИЗДАВАЧУ РУКОПИС УЏБЕНИКА НА ДОРАДУ, ОДНОСНО РУКОПИС НАЦИОНАЛНЕ ЧИТАНКЕ, УЗ ОБРАЗЛОЖЕЊЕ СВИХ УОЧЕНИХ НЕДОСТАКА, РАДИ ЊИХОВОГ ОТКЛАЊАЊА.

ИЗДАВАЧ ИМА МОГУЋНОСТ ДА ОТКЛОНИ УОЧЕНЕ НЕДОСТАТКЕ И ТАКО ИСПРАВЉЕН РУКОПИС, У ТРИ ПРИМЕРКА У ЕЛЕКТРОНСКОЈ И ШТАМПАНОЈ ФОРМИ, ВРАТИ ЗАВОДУ, ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКОМ ЗАВОДУ У РОКУ ОД ОСАМ ДАНА ОД ДАНА ПРИЈЕМА РУКОПИСА НА ДОРАДУ. РОК ЗА ИСПРАВКУ НЕДОСТАКА НЕ УРАЧУНАВА СЕ У РОК ИЗ СТАВА 4. ОВОГ ЧЛАНА.

УКОЛИКО ИЗДАВАЧ НЕ ДОСТАВИ КОРИГОВАН ТЕКСТ РУКОПИСА УЏБЕНИКА У РОКУ ИЗ СТАВА 6. ОВОГ ЧЛАНА, СМАТРА СЕ ДА ЈЕ ОДУСТАО ОД ЗАХТЕВА ЗА ОДОБРАВАЊЕ РУКОПИСА УЏБЕНИКА, О ЧЕМУ ЗАВОД, ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ОБАВЕШТАВА МИНИСТАРСТВО, ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ.

ЗАВОД, ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД НА ОСНОВУ ОБРАЗЛОЖЕНЕ СТРУЧНЕ ОЦЕНЕ, ДАЈЕ ПРЕДЛОГ ДА СЕ ПРИХВАТИ ИЛИ ОДБИЈЕ ЗАХТЕВ ЗА ОДОБРАВАЊЕ РУКОПИСА.

ТОКОМ ПОСТУПКА ДАВАЊА СТРУЧНЕ ОЦЕНЕ УЏБЕНИКА У ЕЛЕКТРОНСКОМ ОБЛИКУ НИЈЕ ДОЗВОЉЕНО ВРШИТИ ИЗМЕНЕ. УКОЛИКО КОМИСИЈА ЗАВОДА УТВРДИ ДА СЕ У УЏБЕНИКУ У ЕЛЕКТРОНСКОМ ОБЛИКУ ВРШЕ ИЗМЕНЕ У ПЕРИОДУ ОД ПОДНОШЕЊА ЗАХТЕВА ЗА ОДОБРАВАЊЕ УЏБЕНИКА ДО ВРАЋАЊА УЏБЕНИКА НА ДОРАДУ ИЛИ ДОНОШЕЊА СТРУЧНЕ ОЦЕНЕ (УКОЛИКО СЕ УЏБЕНИК НЕ ВРАЋА НА ДОРАДУ), ЗАХТЕВ ЗА ОДОБРАВАЊЕ УЏБЕНИКА СЕ ОДБИЈА.

ПРЕДЛОГ ИЗ СТАВА 8. ОВОГ ЧЛАНА, ЗАЈЕДНО СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ СТРУЧНОМ ОЦЕНОМ, ЗАВОД, ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ДОСТАВЉА МИНИСТАРСТВУ, ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКОМ СЕКРЕТАРИЈАТУ И ИЗДАВАЧУ. ЗАВОД, ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ДОСТАВЉА МИНИСТАРСТВУ ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКОМ СЕКРЕТАРИЈАТУ И ПРИМЕРАК ИСПРАВЉЕНОГ РУКОПИСА УЏБЕНИКА ИЗ СТАВА 6. ОВОГ ЧЛАНА.

СВЕ СТРУЧНЕ ОЦЕНЕ ОБЈАВЉУЈУ СЕ НА ЗВАНИЧНОЈ ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦИ ЗАВОДА, ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКОГ ЗАВОДА У РОКУ ОД 15 ДАНА ОД ДАНА ДОНОШЕЊА РЕШЕЊА О ОДОБРАВАЊУ РУКОПИСА УЏБЕНИКА.

УКОЛИКО ЗАВОД, ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД НЕ ДОСТАВИ МИНИСТАРСТВУ, ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКОМ СЕКРЕТАРИЈАТУ СТРУЧНУ ОЦЕНУ, МИНИСТАР, ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАР, У РОКУ ОД ОСАМ ДАНА ОД ДАНА ИСТЕКА РОКА ЗА ДОСТАВЉАЊЕ СТРУЧНЕ

ОЦЕНЕ, ЗАХТЕВА ОД ЗАВОДА, ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКОГ ЗАВОДА ДА У РОКУ ОД ТРИ ДАНА ОД ДАНА ПРИЈЕМА ЗАХТЕВА ДОСТАВИ СТРУЧНУ ОЦЕНУ.

ИЗУЗЕТНО, УКОЛИКО ЗАВОД, ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД НИ У ДОДАТНОМ РОКУ ИЗ СТАВА 12. ОВОГ ЧЛАНА, НЕ ДОСТАВИ СТРУЧНУ ОЦЕНУ, МИНИСТАР, ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАР ЋЕ У РОКУ ОД ОСАМ ДАНА ОД ДАНА ИСТЕКА ДОДАТНОГ РОКА ОБРАЗОВАТИ КОМИСИЈУ ЗА ПРИПРЕМУ СТРУЧНЕ ОЦЕНЕ ИЗ РЕДА ОДГОВАРАЈУЋИХ СТРУЧЊАКА. КОМИСИЈА ДОСТАВЉА МИНИСТРУ, ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКОМ СЕКРЕТАРУ СТРУЧНУ ОЦЕНУ У РОКУ ОД 20 ДАНА ОД ДАНА ПРИЈЕМА РУКОПИСА.

НА ОСНОВУ СТРУЧНЕ ОЦЕНЕ КОМИСИЈЕ ИЗ СТАВА 12. ОВОГ ЧЛАНА, МИНИСТАР, ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАР У РОКУ ОД ОСАМ ДАНА ДОНОСИ РЕШЕЊЕ О ПРИХВАТАЊУ ИЛИ ОДБИЈАЊУ РУКОПИСА УЏБЕНИКА.

СРЕДСТВА ЗА РАД КОМИСИЈЕ ИЗ СТАВА 12. ОВОГ ЧЛАНА ПАДАЈУ НА ТЕРЕТ СРЕДСТАВА ЗАВОДА, ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКОГ ЗАВОДА.

БЛИЖЕ УСЛОВЕ И КРИТЕРИЈУМЕ ЗА ИЗБОР ДРУГИХ СТРУЧНИХ ЛИЦА ИЗ СТАВА 2. ОВОГ ЧЛАНА И ОДГОВАРАЈУЋИХ СТРУЧЊАКА ИЗ СТАВА 12. ОВОГ ЧЛАНА ПРОПИСУЈЕ МИНИСТАР.

Члан 25.

Стручно мишљење о квалитету рукописа приручника даје комисија коју из реда запослених формира Завод, односно Покрајински завод, без права на накнаду.

Стручно мишљење о квалитету додатних наставних средстава, дидактичких средстава и дидактичких игровних средстава даје комисија коју из реда запослених формира Завод, односно Покрајински завод, без права на накнаду.

Уколико у Заводу, односно Покрајинском заводу, нису запослена лица са одговарајућим образовањем, ангажоваће се друга стручна лица за одговарајућу област.

ЗАВОД, ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД, МОЖЕ ПРЕ ДОНОШЕЊА СТРУЧНОГ МИШЉЕЊА, УКОЛИКО ЈЕ КОМИСИЈА УОЧИЛА ДА ПОСТОЈЕ НЕДОСТАЦИ, ЈЕДНОМ ВРАТИТИ ИЗДАВАЧУ РУКОПИС ПРИРУЧНИКА, ДОДАТНО НАСТАВНО СРЕДСТВО, ДИДАКТИЧКО СРЕДСТВО ИЛИ ДИДАКТИЧКО ИГРОВНО СРЕДСТВО НА ДОРАДУ, УЗ ОБРАЗЛОЖЕЊЕ СВИХ УОЧЕНИХ НЕДОСТАКА, РАДИ ЊИХОВОГ ОТКЛАЊАЊА.

ИЗДАВАЧ ИМА МОГУЋНОСТ ДА ОТКЛОНИ УОЧЕНЕ НЕДОСТАТКЕ И ТАКО ИСПРАВЉЕН РУКОПИС, У ТРИ ПРИМЕРКА У ЕЛЕКТРОНСКОЈ И ШТАМПАНОЈ ФОРМИ, ВРАТИ ЗАВОДУ, ОДНОСНО ПОКРАЈИНСКОМ ЗАВОДУ У РОКУ ОД ОСАМ ДАНА ОД ДАНА ПРИЈЕМА РУКОПИСА НА ДОРАДУ.

УКОЛИКО ИЗДАВАЧ НЕ ДОСТАВИ КОРИГОВАН РУКОПИС ПРИРУЧНИКА, ДОДАТНО НАСТАВНО СРЕДСТВО, ДИДАКТИЧКО СРЕДСТВО ИЛИ ДИДАКТИЧКО ИГРОВНО СРЕДСТВО У РОКУ ИЗ СТАВА 5. ОВОГ ЧЛАНА, СМАТРА СЕ ДА ЈЕ ОДУСТАО ОД ЗАХТЕВА ЗА ОДОБРАВАЊЕ РУКОПИСА ПРИРУЧНИКА, ДОДАТНОГ НАСТАВНОГ СРЕДСТВА, ДИДАКТИЧКОГ СРЕДСТВА ИЛИ ДИДАКТИЧКОГ ИГРОВНОГ СРЕДСТВА.

Стручно мишљење из става 1. овог члана, са предлогом да се рукопис приручника одобри или не одобри, Завод, односно Покрајински завод, доставља Министарству, односно Покрајинском секретаријату и издавачу у року од 45 60 дана од дана пријема рукописа.

На основу стручног мишљења из става 2. овог члана, Завод, односно Покрајински завод, решењем одобрава додатна наставна средства, дидактичка средства и дидактичка игровна средства у року од 45 60 дана од дана пријема рукописа.

Ближе услове и критеријуме за избор других стручних лица из става 3. овог члана прописује министар.

Члан 28.

Министар одобрава рукопис уџбеника, ОДНОСНО НАЦИОНАЛНЕ ЧИТАНКЕ, на предлог Завода, односно на основу експертског мишљења, ако је спроведен поступак експертизе рукописа уџбеника.

Министар одобрава рукопис уџбеника за верску наставу, на предлог Завода и на основу позитивног мишљења Комисије за верску наставу, односно на основу експертског мишљења, ако је спроведен поступак експертизе.

Министар, односно покрајински секретар одобрава рукопис уџбеника на језику и писму националне мањине, на предлог Завода, односно Покрајинског завода и на основу претходне сагласности националног савета националне мањине, односно на основу експертског мишљења, ако је спроведен поступак експертизе рукописа уџбеника.

Члан 34.

~~Школа из Каталога уџбеника бира уџбеник за сваки предмет у сваком разреду, о чему обавештава Савет родитеља.~~

ШКОЛА УЏБЕНИКЕ БИРА ИЗ КАТАЛОГА УЏБЕНИКА И О ИЗБОРУ УЏБЕНИКА ОБАВЕШТАВА САВЕТ РОДИТЕЉА.

Одлуку о избору уџбеника доноси наставничко веће на образложен предлог стручних већа за области предмета, односно стручног већа за разредну наставу.

Одлуку о избору уџбеника на језику и писму националне мањине доноси наставничко веће на образложен предлог стручних већа за области предмета, односно стручног већа за разредну наставу који изводе наставу на језику националне мањине.

Уколико у Каталогу уџбеника нема одобрених уџбеника за наставу на језику и писму националне мањине, школе од одобрених уџбеника на српском језику врше избор уџбеника који ће бити преведен на језик и писмо националне мањине.

Уџбеник из става 4. овог члана, који је изабран за коришћење за највећи број ученика који похађају наставу на језику и писму националне мањине у односу на укупан број ученика који похађају наставу на језику и писму те националне мањине, користиће се у свим школама у којима се образовно-васпитни рад остварује на том језику и писму.

Министар, на основу одлуке коју школа доставља Министарству, ОДНОСНО НАДЛЕЖНОЈ ШКОЛСКОЈ УПРАВИ, утврђује који је уџбеник из става 5. овог члана, изабран за коришћење од стране највећег броја ученика који похађају наставу на језику и писму националне мањине, о чему обавештава издавача.

~~Издавач у року од осам дана обавештава Министарство да ли ће сам издати изабрани уџбеник. Уколико издавач не издаје изабрани уџбеник министар обавештава јавног издавача, који је у обавези да га преведе.~~

ИЗДАВАЧ У РОКУ ОД ОСАМ ДАНА ОД ДАНА ПРИЈЕМА ОБАВЕШТЕЊА ИЗ СТАВА 6. ОВОГ ЧЛАНА, ОБАВЕШТАВА МИНИСТАРСТВО ДА ЛИ ЋЕ САМ ПРЕВЕСТИ И ИЗДАТИ ИЗАБРАНИ УЏБЕНИК. УКОЛИКО

ИЗДАВАЧ НЕ ИЗДАЈЕ ИЗАБРАНИ УЏБЕНИК МИНИСТАР ОБАВЕШТАВА ЈАВНОГ ИЗДАВАЧА, КОЈИ ЈЕ У ОБАВЕЗИ ДА ГА ПРЕВЕДЕ, ОДНОСНО ДА ГА ПРИПРЕМИ И ИЗДА КАО УЏБЕНИК КОЈИ ЈЕ ИЗВОРНО ПИСАН НА ЈЕЗИКУ И ПИСМУ НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ.

Ученици са сметњама у развоју и инвалидитетом, користе уџбенике које је изабрала школа у складу са одлуком из ст. 2. и 3. овог члана.

У свим одељењима истог разреда исте школе, за исти предмет по правилу се користи исти уџбеник једног издавача.

Одлуку из ст. 2. и 3. овог члана школа доставља Министарству, ОДНОСНО НАДЛЕЖНОЈ ШКОЛСКОЈ УПРАВИ, у року од 60 30 дана од дана објављивања Каталога уџбеника.

Уколико школа не достави одлуку о избору уџбеника, Министарство ће у року од пет радних дана од дана истека рока из става 10. овог члана, донети одлуку да се у школи користе уџбеници из Каталога уџбеника који су најзаступљенији на територији надлежне школске управе.

Избор уџбеника се врши за период од четири школске године.

Изузетно, одлуку о промени уџбеника може донети наставничко веће на образложени предлог стручних већа за област предмета, односно стручног већа за разредну наставу, о чему у року од осам дана од дана доношења одлуке обавештава Министарство.

За школску годину у којој се први пут примењује нови програм наставе и учења, уџбеници се бирају на период од једне школске године.

~~Коначна одлука о уџбеницима који ће се користити у настави школа објављује се на видном месту у школи и та одлука обавезујућа је за све који учествују у образовно-васпитном раду.~~

КОНАЧНА ОДЛУКА О УЏБЕНИЦИМА КОЈИ ЋЕ СЕ КОРИСТИТИ У НАСТАВИ ОБАВЕЗУЈУЋА ЈЕ И ОБЈАВЉУЈЕ СЕ НА ВИДНОМ МЕСТУ У ШКОЛИ И НА ЗВАНИЧНОЈ ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦИ ШКОЛЕ.

Податке о уџбеницима из коначне одлуке из става 15. овог члана, школа уноси у електронски регистар уџбеника, који води Министарство.

Електронски регистар уџбеника јавно је доступан на званичној интернет страници Министарства и садржи податке из члана 31. став 2. тач. 1)–5) овог закона.

Списак изабраних уџбеника, заједно са образложеним предлогом, школа чува у папирној и електронској форми, у складу са законом.

Члан 38.

Обавеза издавача чији је уџбеник уврштен у Каталог уџбеника, осим обавеза утврђених прописима о издавању публикација и прописима о обавезном примерку публикација, јесте да:

- 1) објави уџбеник према рукопису који је одобрен;
- 2) обезбеди уџбенике у довољном броју примерака према исказаним потребама школа и корисника, за школску годину у којој је објављен Каталог уџбеника;
- 3) учини уџбеник доступним продајној мрежи, најкасније до 15. августа текуће за наредну школску годину;
- 4) примерак одобреног уџбеника достави Заводу, најкасније до 15. августа године у којој је уџбеник први пут објављен у Каталогу уџбеника;
- 5) достави рукопис уџбеника јавном издавачу по налогу министра;
- 6) уплати средства у висини од 2% од нето прихода оствареног од продаје уџбеника у претходној календарској години најкасније до ~~31. марта~~ 30. АПРИЛА текуће године, уколико не издаје нискотиражне уџбенике.

Средства из става 1. тачка 6) овог члана, уплаћују се на наменски рачун јавног издавача, а користе се за намене утврђене чланом 11. овог закона.

Као средство обезбеђења за испуњење обавезе из става 1. тачка 6) овог члана, односно за добро извршење посла издавања нискотиражних уџбеника, издавач најкасније до 1. јуна године у којој се објављује Каталог уџбеника, доставља Министарству меницу у висини од 2% од пројектованог нето прихода, који се израчунава на основу тиража који представља број уџбеника потребан за све ученике који похађају школе које су изабрале уџбенике тог издавача пре објављивања Каталога уџбеника, за једну школску годину.

Обавезе издавача из става 1. тач. 1)–4) овог члана односе се и на издаваче чији су приручници уврштени у Каталог приручника.

Члан 43.

Новчаном казном од 1.000.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај издавач – правно лице, односно предузетник, новчаном казном у износу од 250.000 од 500.000 динара ако:

- 1) контактира и врши утицај на чланове стручне комисије и лица која учествују у поступку давања експертског мишљења (члан 26. став 12);
- 2) учини донацију, поклон или репрезентацију (члан 36. став 2);
- 3) не достави Министарству меницу (члан 38. став 3);
- 4) НЕ УПЛАТИ У БУЏЕТ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ СРЕДСТАВА ЗА ИЗДАВАЊЕ НИСКОТИРАЖНИХ УЏБЕНИКА У ПРОПИСАНОМ ИЗНОСУ И ПРОПИСАНОМ РОКУ (ЧЛАН 11. СТ. 4. И 6.).

Новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај издавач – правно лице, односно предузетник, новчаном казном у износу од 50.000 од 250.000 динара ако:

- 1) продаје уџбеник и приручник, који се издаје на језику и писму националне мањине, односно који се издаје са прилагођеним писмом и/или форматом за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом по већој малопродајној цени од малопродајне цене уџбеника и приручника са ПДВ-ом на српском језику, који је преведен, односно чије писмо и/или формат је прилагођен (члан 11. став 3);

- 2) ако не достави примерак уџбеника Заводу (члан 38. став 1. тачка 4).

Новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара казниће се одговорно лице издавача – правног лица за прекршај из ст. 1. и 2. овог члана.

ЧЛАН 15.

ЈАВНИ ИЗДАВАЧ РАСПИСАЋЕ ЈАВНИ ПОЗИВ ЗА ИЗБОР АУТОРСКОГ ТИМА ЗА ПРИПРЕМУ НАЦИОНАЛНЕ ЧИТАНКЕ У РОКУ ОД 15 ДАНА ОД ДАНА СТУПАЊА НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА.

КОРИШЋЕЊЕ НАЦИОНАЛНЕ ЧИТАНКЕ У ОСНОВНИМ И СРЕДЊИМ ШКОЛАМА ПОЧЕЋЕ ОД ШКОЛСКЕ 2024/2025. ГОДИНЕ.

ЧЛАН 16.

ОВАЈ ЗАКОН СТУПА НА СНАГУ ОСМОГ ДАНА ОД ДАНА ОБЈАВЉИВАЊА У „СЛУЖБЕНОМ ГЛАСНИКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ”.

АНАЛИЗА ЕФЕКТА

1. КОЈИ СУ ПРОБЛЕМИ КОЈЕ ЗАКОН ТРЕБА ДА РЕШИ?

Предлог закона о изменама и допунама Закона о уџбеницима (у даљем тексту: Предлог закона), чији је Нацрт припремило Министарство просвете, предвиђа унапређивање примене појединих законских решења у циљу обезбеђивања и унапређивања квалитета, доступности и праведности основног образовања и васпитања.

Овим изменама предвиђено је унапређивање примене појединих законских решења у смислу подршке остваривању прописаних циљева образовања и васпитања и то развијања личног и националног идентитета, развијања свести и осећања припадности Републици Србији, поштовања и неговања српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина на простору Републике Србије, развијања интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине, као и у делу обезбеђивања уџбеника и других наставних средстава за ученике, а у циљу обезбеђивања и унапређивања квалитета, доступности и праведности система образовања и васпитања.

Овим изменама обухваћене су одредбе које се односе на увођење обавезног наставног средства, односно националне читанке, као и оквир садржаја, затим процес припреме, укључујући и формирање ауторског тима и рецензентске комисије, надаље процес одобравања националне читанке и обезбеђивање средстава за финансирање набавке националне читанке. Осим тога, Предлог закона о изменама и допунама Закона о уџбеницима обухвата и одредбе које се односе на обезбеђивање бесплатних уџбеника за ученике, установе и полазнике, као и одредбе које се односе на начин обезбеђивања средстава за нискотиражне уџбенике.

Све наведено, а посебно питање нискотиражних уџбеника не би било могуће решити без доношења измена и допуна Закона, имајући у виду да ову материју није могуће уредити подзаконским актом, што је уједно и разлог који доношење закона чини јединим начином за решавање проблема.

2. КОЈИ СУ ЖЕЉЕНИ ЦИЉЕВИ ДОНОШЕЊА ЗАКОНА?

Циљ измена и допуна предвиђених Предлогом закона јесте увођење националне читанке као обавезног наставног средства за све ученике основног и средњег образовања и васпитања који наставу похађају на српском језику, те да се национална читанка користи у циљу развијања личног и националног идентитета, развијања свести и осећања припадности Републици Србији, поштовања и неговања српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина на простору Републике Србије, развијања интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине. Допуном је предвиђено да национална читанка обухвата садржаје програма предмета српски језик, односно српски језик и књижевност, свет око нас, природа и друштво, историја, географија, ликовна култура и музичка култура, у складу са планом и програмом наставе и учења за одређени разред, односно циклус основног и средњег образовања и васпитања, као и да обухвата садржаје предмета: 1) првог и другог разреда основног образовања и васпитања; 2) трећег и четвртог разреда основног образовања и васпитања; 3) свих разреда другог циклуса основног образовања и васпитања; и 4) свих разреда средњег образовања и васпитања.

Циљ измена и допуна је детаљније уређује обезбеђивање средстава за финансирање припреме и набавке националне читанке за све ученике

основних и средњих школа који остварују образовно-васпитни рад на српском језику у буџету Републике Србије, као и да начин и рокове доделе и враћања уџбеника и националне читанке који се финансирају средствима из буџета утврђује Влада.

Осим тога, допунама је омогућено да се средства за финансирање набавке и доделе бесплатних уџбеника и приручника могу обезбедити и у буџету јединице локалне самоуправе, као и да надлежни орган јединице локалне самоуправе ближе одређује услове, критеријуме, начин и поступак финансирања, односно суфинансирања из буџета јединице локалне самоуправе.

Предвиђено је и да јединица локалне самоуправе средства ова средства може реализовати преко организационог облика чији је оснивач, да о својој одлуци да финансира, односно суфинансира набавку и доделу уџбеника и приручника, обавештава Министарство најкасније до 1. фебруара текуће календарске године за наредну школску годину.

3. ДА ЛИ СУ РАЗМАТРАНЕ МОГУЋНОСТИ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА БЕЗ ДОНОШЕЊА АКТА?

Доношење Закона о изменама и допунама Закона о уџбеницима условљено је доношењем новог Закона о основама система образовања и васпитања са чијим решењима се усклађују постојећа решења у сада важећем Закону о уџбеницима.

4. ЗАШТО ЈЕ ДОНОШЕЊЕ АКТА НАЈБОЉИ НАЧИН ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА?

Проблеме, односно ситуације и усклађивања наведене у тачки 1. ове анализе ефеката не би било могуће решити без доношења измена и допуна Закона, имајући у виду да је ову материју није могуће уредити подзаконским актом, што је уједно и разлог који доношење закона чини јединим начином за решавање проблема.

5. НА КОГА ЋЕ И КАКО НАЈВЕРОВАТНИЈЕ УТИЦАТИ РЕШЕЊА У ЗАКОНУ?

Закон о изменама и допунама Закона о уџбеницима имаће позитиван утицај на ученике, родитеље, односно друге законске заступнике и на установе.

Решења у Предлогу закона утицаће на:

- ученике - ствара се правни основ за унапређивање образовно-васпитног рада, доступност квалитетнијем образовању и васпитању, бољи услови за образовање ученика. Појединачна решења посебно су елаборирана у делу Анализе ефеката закона који се односи на питање који су проблеми које закон треба да реши;

- родитеље - повећање квалитета образовања и васпитања њихове деце, финансирање, односно суфинансирање набавке уџбеника и других дидактичких средстава. Појединачна решења посебно су елаборирана у делу Анализе ефеката закона који се односи на питање који су проблеми које закон треба да реши;

- установе - повећање аутономије установе и унапређивање и рационалнија организација образовно-васпитног рада. Појединачна решења посебно су елаборирана у делу Анализе ефеката закона који се односи на питање који су проблеми које закон треба да реши.

6. КАКВЕ ТРОШКОВЕ ЋЕ ПРИМЕНА ЗАКОНА ИЗАЗВАТИ ГРАЂАНИМА И ПРИВРЕДИ, А НАРОЧИТО МАЛИМ И СРЕДЊИМ ПРЕДУЗЕЋИМА?

За спровођење овог закона потребно је обезбедити средства за трошкове производње националних читанки у износу од 320.220.000 динара.

Део средстава за финансирање националних читанки у износу од 20.000.000 динара биће обезбеђен прерасподелом у оквиру средстава планираних Законом о буџету републике Србије за 2023. годину („Службени гласник РС”, број 138/22) на Разделу 26 - Министарство просвете, док ће преостали износ средстава бити обезбеђен у наредним годинама у складу са билансним могућностима буџета Републике Србије на разделу министарства надлежног за послове просвете.

За финансирање нискотиражних уџбеника нису потребна средства из буџета Републике Србије.

7. ДА ЛИ СУ ПОЗИТИВНЕ ПОСЛЕДИЦЕ ДОНОШЕЊА ЗАКОНА ТАКВЕ ДА ОПРАВДАВАЈУ ТРОШКОВЕ КОЈЕ ЋЕ ОН СТВОРИТИ?

Позитивне последице доношења Предлога закона односе се на обезбеђивање доступности и квалитета основног образовања и васпитања.

С обзиром на то да нема додатних трошкова које ствара примена наведених законских решења, не може се ни говорити о њиховој оправданости, али се може констатовати да ће се систем учинити квалитетнијим и ефикаснијим и то:

- побољшан квалитет образовања и васпитања;
- већа ефикасност у коришћењу свих ресурса у образовању и васпитању, бољи квалитет образовно-васпитне понуде.

8. ДА ЛИ СЕ ЗАКОНОМ ПОДРЖАВА СТВАРАЊЕ НОВИХ ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА И ТРЖИШНА КОНКУРЕНЦИЈА?

Предлогом закона не подржава се стварање нових привредних субјеката. Предложени закон ни на који начин не ограничава тржишну конкуренцију.

9. ДА ЛИ СУ СВЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНЕ СТРАНЕ ИМАЛЕ ПРИЛИКУ ДА СЕ ИЗЈАСНЕ О ЗАКОНУ?

У поступку израде Нацрта закона о изменама и допунама Закона о уџбеницима образовању и васпитању није прибављено формално изјашњење, али су у изради наведеног нацрта консултоване све заинтересоване стране.

На основу члана 41. став 3. Пословника Владе („Службени гласник РС”, бр. 61/06 – пречишћен текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13, 76/14 и 8/19 - др. пропис), Одбор за јавне службе Владе Републике Србије на седници одржаној 5. априла 2023. године, донео је Закључак 05 Број: 011-3000/2023, којим је одређено спровођене јавне расправе и утврђен је Програм јавне расправе о Нацрту закона о изменама и допунама Закона о уџбеницима (у даљем тексту: Нацрт закона). Јавна расправа је спроведена у периоду од 7. до 27. априла 2023. године. Прва трибина о предложеном Нацрту закона одржана је у среду, 19. априла 2023. године, у Новом Саду, друга трибина одржана је у петак, 21. априла 2023. године, у Нишу, док је трећа трибина одржана у понедељак, 24. априла 2023. године, у Београду.

У јавној расправи учествовали су представници Министарства просвете, Националног просветног савета, Завода за унапређивање образовања и васпитања, Завода за вредновање квалитета образовања и

васпитања, установа образовања и васпитања, Покрајинског секретаријата за образовање, прописе, управу и националне мањине-националне заједнице, представници невладиних организација и остали заинтересовани субјекти и појединци.

10. КОЈЕ ЋЕ СЕ МЕРЕ ТОКОМ ПРИМЕНЕ ЗАКОНА ПРЕДУЗЕТИ ДА БИ СЕ ПОСТИГЛО ОНО ШТО СЕ ЗАКОНОМ ПРЕДВИЂА?

Подзаконски акти за спровођење овог закона донеће се у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

Органи и организације надлежне за спровођење закона су државни органи, образовно-васпитне установе (основне школе, школе за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом, основне музичке и балетске школе), заводи, покрајински секретаријат, органи јединице локалне самоуправе и други. Сви наведени органи и установе имају одговарајуће квалитетне ресурсе, уз напомену да су често њихове активности ограничене услед дефицита у квантитету тих ресурса (људски, материјални, финансијски).

Мере и активности за примену законских решења су организовање квалитетне обуке за директора, наставнике и запослене у установи, информисање свих заинтересованих страна, вредновање и самовредновање рада школа и запослених у школи, квалитетније и ефикасније праћење и оцењивање ученика и друго.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач прописа

Влада

Обрађивач
Министарство просвете

2. Назив прописа

Предлог закона о изменама и допунама закона о уџбеницима
Draft Law on Changes and Additions of the Law on Textbooks

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум), односно с одредбама Прелазног споразума о трговини и трговинским питањима између Европске заједнице, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Прелазни споразум):

а) Одредба Споразума и Прелазног споразума која се односе на нормативну саржину прописа,

Споразум, Наслов VIII Политике сарадње, Члан 102. образовање и стручно оспособљавање

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума и Прелазног споразума,

Општи рок утврђен чланом 72. Споразума

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума,

Потпуно

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума,

/

д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.

/

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

а) Навођење одредби примарних извора права Еевропске уније и оцене усклађености са њима,

/
б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

/
в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,

/
г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,

/
д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније.

/
5. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

не
6. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

не
7. Учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености
У поступку израде предметног материјала није била консултована Европска комисија, односно друга стручна тела Европске уније.